

לשון נקייה

פְּסָחִים
דף ג'

סיפור

רבי יהודה הנשיא רצה ללמד את תלמידיו לשמור על לשונם. הזמין את כולם לסעודה, והורה להגיש לשולחן לשונות בקר מבושלות. חלק מהלשונות היו רכות, שהתבשלו כל צרכן, וחלקן היו קשות ולא מבושלות כראוי. אמר רבי לתלמידיו: "קחו ואכלו לשונות כפי שתרצו!". אף אחד כמובן לא רצה לקחת מהלשונות הקשות, וכל התלמידים בחרו את הלשונות הרכות והטעימות ואכלו אותן. לאחר שסיימו לאכול אמר להם רבי: "כולכם השאתם את הלשונות הקשות ובחרתם את הרכות. כך עליכם לנהוג תמיד גם בדיבורכם לזולת - אל תדברו בלשון קשה, בכעס ובדברים פוגעים, אלא השתמשו בלשון רכה, ואמרו תמיד דברים טובים ונעימים!".

(ויקרא רבה לג, א)

מן התלמוד

רבי יהושע בן לוי אומר כי התורה כתבה פסוקים מסוימים בלשון מיוחדת כדי ללמד אותנו לדרך בשיפה נקייה, לברור מילים יפות בלבד ולא להשתמש בלשון שאינה נקייה.

כאשר הקדוש ברוך הוא ציוה את נח להכניס את כל בעלי החיים אל התבה שלו, אמר הקדוש ברוך הוא שיכניס גם את "הבהמה אשר איננה טהורה". שימו לב! הקדוש ברוך הוא לא אמר "הבהמה הטמאה", אלא אמר "הבהמה אשר איננה טהורה".

מדוע האריכה התורה וכתבה מילה נוספת? כדי ללמד אותנו להשתמש בלשון נקייה.

הגמרא מספרת כי כהן שעבד בבית המקדש התבטא פעם אחת בלשון שאינה יפה על "לחם הפנים" שחולק לכהנים, וכאשר חכמי הכהנים שמעו שהוא התבטא כך, בדקו אחריו ומצאו שהוא פסול לעבוד בבית המקדש.

דמות / יאנוש קורצ'אק

(תרל"ח-תש"ב, 1878-1942)

הוא שם העט של הנריק גולדשמיט, שהיה רופא, מחנך, סופר ופעיל חברתי יהודי פולני. הוא נודע בעיקר בשל פעילותו החינוכית בבתי היתומים שהקים וניהל, והיה מראשוני הפועלים למען זכויות הילד ושוויון זכויות לילדים. קורצ'אק היה מראשוני החוקרים בתחום ההתפתחות הגופנית והנפשית של הילד, ובתחום שיקום ילדים ובני נוער ואבחון חינוכי. הוא חיבר ספרים בתחום התיאוריה והמעש של החינוך, וכן ספרי ילדים. בשנות ה-30 התקרב לתנועה הציונית וביקר פעמיים בארץ ישראל. בזמן השואה, כשהגיע תורם של ילדי בית היתומים שלו בגטו ורשה להישלח לטרבלינקה, הציעו לו הנאצים להציל את חייו, אך הוא סירב ובחר ללכת למוות בטרבלינקה עם חניכיו.

יאנוש קורצ'אק (Wikipedia)

מה חסר?

השלימו מילים טובות במקומות החסרים:

"דני, אתה ילד ממש _____! מה שעשית קודם היה מאוד _____, רק ילדים _____ עושים דברים כאלה. אני חושב שאתה לא _____ אלא דווקא _____, ולכן אני מצפה שתתנהג תמיד בצורה שמתאימה ל _____ . אם תעשה כך, אני בטוח שיהיה לך ממש _____ בחיים"

